

Utlåtande 2017:205 RIII (Dnr 106-490/2017)

Stärka integrationspakt och obligatorisk samhällsinformation

Motion (2017:11) av Johanna Sjö (M)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Mirja Räihä anför följande.

Ärendet

Johanna Sjö (M) föreslår i en motion till kommunfullmäktige att staden ska initiera en integrationspakt med näringslivet samt verka för att samhällsorienteringen görs obligatoriskt för såväl nyanlända som asylsökande och avslutas med ett kunskapsprov.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd och Östermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret anser att det pågår omfattande samverkan med näringslivet för att underlätta nyanländas etablering i dagsläget och att näringslivssamverkan ska utvecklas utifrån beslutade principer. Men bedömer också att de föreslagna förändringarna av samhällsorienteringen inte rymms inom kommunens uppdrag

Arbetsmarknadsförvaltningen instämmer i att en god samverkan med näringslivet stärker nyanländas möjlighet att komma in på den svenska arbetsmarknaden men menar att detta redan är en del av nämndens prioriterade uppdrag. Förvaltningens bedömning är därför att detta arbete ska fortgå utifrån det pågående arbetet istället för att bygga en ny struktur i samma fråga.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd instämmer i att nyanländas etablering på arbetsmarknaden är en viktig fråga som behöver prioriteras. Som ett led i det arbetet är samverkan med näringslivet något som behöver vidareutvecklas.

Förvaltningens bedömning är att det i staden, genom Arbetsmarknadsförvaltningen och EFAS, finns en etablerad organisation och ett etablerat samarbete med näringslivet. Utvecklingsarbete inom området bör enligt förvaltningens mening ske inom den organisationen.

Östermalms stadsdelsnämnd anser att staden, genom Arbetsmarknadsförvaltningen och EFAS, har en etablerad organisation och ett etablerat samarbete med näringslivet. Samarbetet inryms inom vad som är möjligt enligt gällande lagstiftning och omfattar huvuddelen av det framförs i motionen. Utvecklingsarbete inom området bör enligt förvaltningens mening ske inom den organisationen.

Mina synpunkter

Arbete är en viktig nyckel för nyanländas etablering i samhället. Stockholm har just nu en stark arbetsmarknad som möjliggör för allt fler att hitta egen försörjning, men där kortutbildade har tre gånger så höga arbetslöshetstal som personer med avslutad gymnasieutbildning. Utbildningssatsningar är därför av stor betydelse då kort utbildning är ett av de största hindren på stadens kunskapsintensiva arbetsmarknad. Efterfrågan på utbildad arbetskraft, i kombination med arbetsmarknadens förändringstakt, gör vuxenutbildningen till en viktig faktor för invånarnas livschanser och för stadens tillväxt. Det är helt oförståeligt att Alliansen under sina åtta år vid makten verkade missa detta. Istället för att investera i kunskap försvårade de för personer som ville utbilda sig. Den utvecklingen har vi nu vänt och aldrig förr har så många studerat inom vuxenutbildningen som nu.

Samverkan med näringslivet kring nyanländas etablering är en prioriterad fråga där arbetsmarknadsförvaltningens enhet för extern arbetsgivarsamverkan (EfAS) har ett tydligt ansvar. För att tydliggöra arbetet finns sedan år 2016 en näringslivsstrategi och stadens jobbtorg arbetar aktivt med att knyta kontakter med näringslivet för att matcha ihop dem med jobbtorgsaspiranter. Vi ser

positiva resultat från stadens arbete med sociala krav i upphandlingar, yrkesmentorer, etableringsjobb och de samarbeten som finns inom det idéburna offentliga partnerskapet, vilka alla kan utvecklas vidare.

Samhällsorienteringen för asylsökande har kommunen ingen rådighet över då det ligger under Migrationsverkets ansvar. För målgruppen nyanlända arbetar staden däremot aktivt med att informera och motivera dem att delta i samhällsorienteringen.

Istället för att utreda nya strukturer och införa kunskapstester tror jag att tidiga insatser med valideringsprocesser, SFI-undervisning och samhällsorientering krävs för att korta vägen till jobb. En framtidslösning är mer utbildning och kompetenshöjande insatser, inte mindre.

Bilagor

1. Reservationer m.m
2. Motion (2017:11) av Johanna Sjö (M) om att stärka integrationspakt och obligatorisk samhällsinformation

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson och Cecilia Brinck (alla M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Motion (2017:11) av Johanna Sjö (M) om stärkt integrationspakt och obligatorisk samhällsinformation bifalls.
2. Därutöver anfördes följande.

Asylmottagandet i Sverige har under de senaste åren varit på rekordhöga nivåer på grund av krig och konflikter i omvärlden. Många av de människor som sökt sin tillflyktsort i Sverige har hamnat här i Stockholm. En fråga som därför har växt i omfång är nyanländas möjligheter att bedriva studier, ta lämpligt arbete och hitta bostad i staden. Det ställer stora krav på Stockholm och förutsätter en tydlig planering och konkreta åtgärder för att nyanlända snabbt ska komma i arbete och kunna etablera sig i det svenska samhället. För att stärka integrationen och öka möjligheter för nyanlända att få ett första jobb krävs en rad olika insatser.

Utrikesfödda har stora svårigheter att komma in på arbetsmarknaden, det tar orimligt lång tid innan man får ett första jobb. Anledningen till detta är flera. En misslyckad integrationspolitik och språkliga barriärer har exempelvis lett till att denna grupp står utanför arbetsmarknaden. Idag rekryteras inte sällan personer till jobb via kontaktnät, vilket utrikesfödda ofta saknar när de kommer till Sverige. Moderaterna

vill därför stärka samverkan med näringslivet och möjliggöra för utrikesfödda att få ett kontaktnät inom sitt branschområde genom att initiera till en integrationspakt mellan näringslivet och staden. Fokus ska ligga på insatser såsom mentorskap, förebilder, integration och ökade anställningar av människor med utländsk bakgrund.

Samhällsorienteringen som ingår i etableringsstödet för nyanlända måste även stärkas för en bättre integration. Kursen ska vara obligatorisk för såväl nyanlända som asylsökande och avslutas med ett kunskapsprov. Till följd av flyktingvågen de senaste åren har migrationsverkets handläggningstider för asylsökande ökat markant. Det är därför rimligt att förklara det svenska samhällets regler och strukturer inte bara för att nyanlända som fått uppehållstillstånd utan även för asylsökande. Att vistas här under ett år utan uppehållstillstånd är ingen orsak att låta någon vistas utan kompass eller instruktion.

Staden bör ta över ansvaret för etableringen av nyanlända från staten. Den 1 december 2010 trädde lagen (2010:197) om etableringsinsatser i kraft. I och med den nya lagen övertog Arbetsförmedlingen det samordnande ansvaret för nyanlända från kommunerna i den så kallade etableringsreformen. Ambitionerna i reformen var goda men utfallet har inte blivit som förväntat. Mot bakgrund av detta bör kommuner som vill och kan få möjlighet att ta över ansvaret för etableringen med ekonomiskt stöd från staten. Stockholm är en dynamisk stad med ett starkt näringsliv och en växande arbetsmarknad och står sig fortsatt väl i internationella jämförelser, och har därför goda förutsättningar att kunna ta ansvar för nyanländas etablering.

Människor måste få rätt förutsättningar att skaffa sitt första jobb, för ett jobb handlar inte bara om försörjning utan om samhörighet, trygghet, vänner och möjlighet till utveckling och välbefinnande. Det vill vi att alla stockholmare ska få möjlighet till.

Därför bör staden initiera en integrationspakt mellan näringslivet och staden samt göra samhällsorienteringen obligatorisk för såväl nyanlända som asylsökande och se till att denna avslutas med ett kunskapsprov.

Reservation anfördes av borgarrådet Lotta Edholm (L) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Motion (2017:11) av Johanna Sjö (M) om stärkt integrationspakt och obligatorisk samhällsinformation bifalls delvis.
2. Därutöver anfördes följande.

En liberal integrationspolitik ger var och en de verktyg som behövs för att växa, försörja sig själv och fullt ut delta i det svenska samhället. Vi utgår ifrån varje människas potential och egna ansvar, och att alla vill anstränga sig för att bli del av vårt land. Därför fokuserar vi på en arbetsmarknad som öppnas för fler, en skola som ger alla barn förutsättningar att klara kunskapsmålen och en välfungerande bostadsmarknad. Men det räcker inte. Liberal integrationspolitik handlar också om att befästa de liberala och demokratiska värderingar som präglar vårt land. Vi delar därför helt motionärens intentioner.

Precis som motionären anser vi att Stockholms stad ska initiera en integrationspakt i samverkan med näringslivet och berörda offentliga verksamheter. Fokus i en sådan ska ligga på insatser såsom mentorskap, förebilder, integration, språkkunskaper i

svenska och ökade anställningar av människor med utländsk bakgrund. Vi håller också med om att samhällsorienteringen måste förbättras och göras obligatorisk. Kunskap om hur den svenska demokratin fungerar i praktiken, liksom om de värden den bygger på, ska stå i centrum. Jämställdhet mellan kvinnor och män inklusive vikten av kvinnors och mäns lika rättigheter och skyldigheter i samhället generellt och på svensk arbetsmarknad ska betonas. Frågor om hedersrelaterat våld och förtryck ska lyftas fram. Även hbt-personers rättigheter måste behandlas och frågor om yttrandefrihet och tryckfrihet liksom andra centrala frågor för vårt demokratiska, sekulära och jämställda samhälle måste belysas.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 20 september 2017

På kommunstyrelsens vägnar:

KARIN WANNGÅRD

Mirja Räihä

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Cecilia Brinck, Dennis Wedin och Johanna Sjö (alla M) med hänvisning till Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Lotta Edholm (L) med hänvisning till Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ernlund (C) med hänvisning till Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Erik Slottnér (KD) med hänvisning till Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Johanna Sjö (M) föreslår i en motion att staden ska initiera en integrationspakt med näringslivet samt verka för att samhällsorienteringen görs obligatoriskt för såväl nyanlända som asylsökande och avslutas med ett kunskapsprov.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd samt Östermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 juni 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret delar motionärens uppfattning att ett arbete är en viktig nyckel för nyanländas etablering i samhället, och att god samverkan med näringslivet bidrar till att underlätta inträdet på arbetsmarknaden. Stockholms stad arbetar med att erbjuda insatser som stärker nyanländas förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden, bland annat genom yrkesinriktad sfi (svenska för invandrare) och satsningen på Stockholmsjobb. Stadens arbete med arbetsmarknadsinsatser syftar till att nå kommunfullmäktiges mål 3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva.

Samverkan med näringslivet kring nyanländas etablering är redan i dagsläget en prioriterad fråga. Arbetsmarknadsnämnden har omfattande kontakter med näringslivet inom många verksamheter. Nämnden har även ett ansvar för samarbetet på strategisk nivå, och antog i december 2016 en strategi för näringslivssamverkan där bland annat arbetsformer och prioriterade områden beskrivs. Samverkansformerna behöver utvecklas löpande för att möta förändrade behov hos arbetstagare och på arbetsmarknaden. Stadsledningskontoret anser att utveckling av näringslivssamverkan bör ske utifrån beslutade principer

Samhällsorientering är en lagstadgad utbildning som erbjuds nyanlända som en del i arbetsförmedlingens etableringsplan. Det innebär att för många nyanlända är samhällsorienteringen i praktiken obligatorisk. Efter en lagändring 2013 är kommunerna även skyldiga att erbjuda samhällsorientering till anhöriginvandrare (med vissa undantag). Utbildningen är frivillig för anhöriginvandrare, men kommunerna är skyldiga att arbeta aktivt för att nå målgruppen och motivera dem att delta. Innehåll och omfattning regleras i förordning (2010:1138) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare.

Stadsledningskontoret ser positivt på insatser som syftar till att tidigt öka kunskapen

och möjligheten till etablering i Sverige. Det ryms dock inte inom kommunens uppdrag att erbjuda samhällsorientering under asylprövningstiden. Även utformningen av samhällsorienteringen regleras i lag, vilket gör att kommunen saknar rådighet att ändra utformningen, till exempel genom att införa kunskapsprov enligt motionärens förslag.

Sammantaget bedömer stadsledningskontoret att det pågår omfattande samverkan med näringslivet för att underlätta nyanländas etablering i dagsläget och att näringslivssamverkan ska utvecklas utifrån beslutade principer. Stadsledningskontoret bedömer också att de föreslagna förändringarna av samhällsorienteringen inte ryms inom kommunens uppdrag

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 13 juni 2017 att hänvisa till förvaltningens förslag till beslut.

Reservation anfördes av Johanna Sjö m.fl. (M), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Gulan Avci (L) och Johan Fälldin (C), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Ofelia Namazova (KD) som instämde i reservation av Johanna Sjö m.fl. (M).

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 1 juni 2017 har i huvudsak följande lydelse

Förvaltningen instämmer i att en god samverkan med näringslivet stärker nyanländas möjlighet att komma in på den svenska arbetsmarknaden.

Vad gäller yrkandet om att kommunfullmäktige ska uppdra åt arbetsmarknadsnämnden att initiera en integrationspakt mellan näringsliv och staden anser förvaltningen att detta redan är en del av nämndens prioriterade uppdrag. Förvaltningens bedömning är därför att detta arbete ska fortgå utifrån det pågående arbetet istället för att bygga en ny struktur i samma fråga.

Förvaltningen har omfattande kontakter med näringslivet på olika nivåer. Jobbtorg Stockholm har på alla lokala jobbtorg matchare som arbetar med att kontakta arbetsgivare för att matcha aspiranter mot aktuella rekryteringsbehov samt finna praktikplatser. Inom vuxenutbildningen finns inom yrkeshögskolan en mycket nära branschkoppling, både i utbildningarnas utformning och genom en tydlig arbetsanknytning under utbildningstiden. Inom lärlingsvux och yrkesvux ansvarar varje utbildningsanordnare för arbetsgivarsamverkan och för att det finns branschråd/lärlingsråd. Inom sfi pågår flera satsningar för att utveckla former av sfi i kombination med yrkesinriktning.

Enheten för extern arbetsgivarverkan (EfAS) ansvarar för att samordna arbetsmarknadsförvaltningens samarbete med näringslivet i Stockholm och med stadens egna bolag och förvaltningar. Uppdraget för enheten inkluderar även att stödja och utveckla arbetet med krav på sysselsättningsfrämjande åtgärder i Stockholms stads upphandlingar.

En strategi för näringslivssamverkan har tagits fram som ska stödja nämndens verksamheter i arbetet med att möta näringslivets krav och behov av kompetens samt bidra till att skapa en långsiktig, trygg och hållbar etablering på arbetsmarknaden för människor oavsett bakgrund. De två övergripande målen för strategin är att öppna fler vägar till arbete för stadens studerande och arbetslösa samt bidra till näringslivets kompetensförsörjning. För konkret samverkan med näringslivet: finns ett antal arbetssätt: *individuell matchning, samordnad matchning utifrån rekryteringsbehov - långsiktiga partnerskap och social hänsyn i upphandling* samt *yrkesutbildningar*. Arbetsätten ger stadens näringsliv och nämnden en tydlig struktur för samverkan.

Arbetsmodellen för social hänsyn avser krav på sysselsättningsfrämjande åtgärder i upphandling. Stockholm stad har beslutat att sådana krav ska ställas i stadens upphandlingar. Arbetsmarknadsförvaltningen är stadens resurs i det operativa arbetet när sociala krav på sysselsättningsfrämjande åtgärder ställs i stadens upphandlingar.

Även Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm fokuserar under våren på nyanländas etablering och inkludering i Stockholm och kommer att komma med en del rekommendationer och åtgärder som syftar till att stärka etableringen för nyanlända. Rapporten kommer att offentliggöras under hösten 2017.

När det gäller yrkandet om att kommunfullmäktige ska uppdraga åt arbetsmarknadsnämnden att verka för att samhällsorienteringen görs obligatoriskt för såväl nyanlända som asylsökande och avslutas med ett kunskapsprov är det en fråga arbetsmarknadsförvaltningen inte har rådighet över. Kommuners skyldighet att erbjuda nyanlända invandrare samhällsorientering regleras i två olika lagar och innehållet i samhällsorienteringen regleras i förordning. I utredningen *Sverige för nyanlända – Värden, välfärdsstat, vardagsliv SOU 2010:16* framgår att det inte finns någon möjlighet att sätta betyg på deltagandet i samhällsorientering så länge inte en formell kursplan inom ramen för skolsystemet används.

Samhällsorienteringen för asylsökande har kommunen ingen rådighet över. Det är Migrationsverket som har ansvar för den målgruppen. Länsstyrelsen har samordningsansvaret för tidiga insatser för asylsökande (TIA).

Förvaltningen anser slutligen att samverkan med det civila samhället är viktigt. Arbetsmarknadsnämnden har tillsammans med frivilligorganisationen Individuell Människohjälp, Svenska med baby och medpratavtal om idéburet offentligt partnerskap (IOP) som möjliggjort en utveckling av stadens samverkan med civilsamhället och möjliggör för den nyanlända att få kontakt med redan etablerade stockholmare.

Yrkesmentorer är ett samverkansprojekt mellan arbetsmarknadsförvaltningen, Arbetsförmedlingen och Rotary ideell förening som ska syfta till att erbjuda nyanlända akademiker en mentor med gemensam yrkesbakgrund. Projektet startar våren 2017

Projektet ”Välj Inkludering Delaktighet och Aktivitet” (VIDA) syfte är att skapa en struktur för samverkan mellan offentlig och civil sektor inom integrationsområdet. Nyanlända, antingen i AFs etablering eller i stadens verksamheter, erbjuds matchning till aktiviteter i föreningslivet för att öka möjlighet till språkträning, att utöka nätverk och en förbättrad hälsa. Att delta i aktiviteten är frivilligt och matchning sker utifrån intresse.

På stadens hemsida finns också information om hur privatpersoner, föreningar, organisationer och företag kan bidra i att underlätta inkluderingen av nyanlända.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 18 maj 2017 att hänvisa till förvaltningens förslag till beslut.

Reservation anfördes av Gustav Johansson m.fl. (M), *bilaga 1*.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 mars 2017 har i huvudsak följande lydelse

Inom Arbetsmarknadsförvaltningens verksamheter finns bland annat Enheten för extern arbetsgivarsamverkan (EFAS). Enhetens uppdrag är att utveckla och samordna förvaltningens samverkan med näringslivet. EFAS har upparbetade kontakter med arbetsgivarnätverk och det lokala näringslivet, så kallade partnerskap, som anpassats till de möjligheter som finns för samverkan inom ramen för aktuell lagstiftning, såsom kommunallagen. Samverkan omfattar bland annat att anpassa utbildningar till behov inom näringslivet, mentorskap med mera. EFAS samverkar också med Arbetsförmedlingen.

Stockholms stad har infört sysselsättningskrav, sociala krav, vid kravställan i upphandlingar. Det innebär att verksamheter som göra upphandlingar ska rådgöra med Arbetsmarknadsförvaltningen kring om det i upphandlingen är relevant att ställa sociala krav.

På Stockholms stads hemsida finns information om hur privatpersoner kan hjälpa till med integrationen av nyanlända. Såsom att fika med nyanlända, träna svenska ord och uttryck eller ge tips på kontakter att nätverka, med som kan leda till jobb och umgänge. Den som är med i en förening kan välkomna nyanlända i verksamheten. Den som har ett företag får information om vart de kan vända sig för att hjälpa nyanlända att komma ut på arbetsmarknaden. Det kan handla om praktikplatser, deltidsarbete och fast anställning.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen instämmer i att nyanländas etablering på arbetsmarknaden är en viktig fråga som behöver prioriteras. Som ett led i det arbetet är samverkan med näringslivet

något som behöver vidareutvecklas.

Förvaltningens bedömning är att det i staden, genom Arbetsmarknadsförvaltningen och EFAS, finns en etablerad organisation och ett etablerat samarbete med näringslivet. Samarbetet inryms inom vad som är möjligt enligt gällande lagstiftning och omfattar huvuddelen av det framförs i motionen. Utvecklingsarbete inom området bör enligt förvaltningens mening ske inom den organisationen.

Motionsställarens förslag : Uppdra åt Arbetsmarknadsnämnden att verka för att samhällsorienteringen görs obligatorisk för såväl nyanlända som asylsökande och avslutas med ett kunskapsprov.

Migrationsverket har ansvar för asylsökande som väntar på besked i asylärendet. Arbetsförmedlingen har ansvar för personer mellan 20 och 65 år som har uppehållstillstånd som flykting, kvotflykting, skyddsbehövande och deras anhöriga och som ska in på svensk arbetsmarknad. Det handlar i huvudsak om vuxna i arbetsför ålder och deras anhöriga.

När personerna flyttat ut från Migrationsverkets anläggningsboenden, och blivit mottagna i en kommun, kan de ta del av aktiviteter inom Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag. Alla som deltar i etableringsuppdraget ska ha en individuell handlingsplan, en etableringsplan. Syftet är att så snabbt som möjligt lära sig svenska, komma närmare arbetsmarknaden och klara sin egen försörjning i landet. Under två års tid kan de ta del av olika insatser, som utbildning eller praktik. En etableringsplan ska alltid innehålla:

- SFI (svenska för invandrare),
- arbetsförberedande insatser (till exempel praktik och validering av utbildnings- och yrkeserfarenheter) och
- information om det svenska samhället, så kallad samhällsorientering.

Personer som har tillfälliga uppehållstillstånd kan delta i etableringsuppdraget och ta del av samma insatser som de som har permanenta uppehållstillstånd. Vissa anhöriginvandrare (så kallad utökad målgrupp) har också rätt att gå kursen.

I Stockholm erbjuder Centrum för samhällsorientering (CFO) en kurs på 60 timmar i samhällsorientering för personer som är nya i Sverige. Jobbtorgen har ett samarbete med CSO som innebär att Jobbtorgen kan anmäla deltagare (som inte tillhör målgruppen enligt lag) till kursen. De gäller till exempel personer som bott länge i Sverige men som bedöms ha låg kunskap och etablering i samhället. Enligt CSO har Stockholm generellt sett en generös inställning i frågan och personer som kommunen anser har behov av kursen får gå den (det har hittills rört sig om enstaka personer).

Förvaltningens synpunkter

Samhällsorientering ingår i etableringsplanen, som Arbetsförmedlingen upprättar. Insatsen är frivillig men om planen inte följs riskerar personen att bli av med sin etableringsersättning. Innan personer fått uppehållstillstånd ansvarar Migrationsverket. Stadens verksamheter, i detta fall Arbetsmarknadsnämnden, har inte rådighet över vilka som erbjuds samhällsorientering och vilka krav som ställs på genomförandet av utbildningen. Förvaltningen har ett eget kompletterande informationsprogram för

nyanlända, inom uppdraget för den inkluderingslots som anställts under våren.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 juni 2017 att hänvisa till förvaltningens förslag till beslut.

Reservation anfördes av Therese Carlborg m.fl. (M) och Mats Hasselgren (L), *bilaga 1*.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 april 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer med motionären i att nyanländas etablering på arbetsmarknaden är en viktig fråga och att så många aktörer som möjligt är delaktiga i detta arbete. Inom Stockholms stad pågår det mycket arbete, bland annat genom ovannämnda EFAS och genom Stockholmsjobb. Därutöver har Stockholms stad infört sysselsättningskrav och sociala krav, vid kravställan i upphandlingar. Detta innebär att verksamheter som avser att göra upphandlingar ska rådgöra med Arbetsmarknadsförvaltningen om det i upphandlingen är relevant att ställa sociala krav.

På Stockholms stads hemsida finns information om hur privatpersoner kan hjälpa till med integrationen av nyanlända, exempelvis ge tips på kontakter som man kan nätverka med, något som så småningom skulle kunna leda till jobb och umgänge. För företagare finns information om vart de kan vända sig för att hjälpa nyanlända att komma ut på arbetsmarknaden exempelvis genom praktikplatser, deltidsarbete och fast anställning.

Förvaltningens uppfattning är att det finns många lediga jobb att söka, men att kompetensen bland de sökande inte matchar arbetsgivarens krav. En utmaning som förvaltningen ser är således att fler måste utbildas för att matcha den kompetens som behövs för att klara av jobbet. Det är förvaltningens bedömning att staden, genom Arbetsmarknadsförvaltningen och EFAS, har en etablerad organisation och ett etablerat samarbete med näringslivet. Samarbetet inryms inom vad som är möjligt enligt gällande lagstiftning och omfattar huvuddelen av det framförs i motionen. Utvecklingsarbete inom området bör enligt förvaltningens mening ske inom den organisationen.

Samhällsorientering ingår i etableringsplanen, som upprättas hos Arbetsförmedlingen. Insatsen är frivillig men om planen inte följs riskerar personen att bli av med sin etableringsersättning. Förvaltningens uppfattning är att en obligatorisk samhällsorientering på sikt kan öka förståelsen för hur det fungerar i Sverige och därigenom underlätta integrationen och möjligheterna för att få jobb. För personer som inväntar uppehållstillstånd är detta dock Migrationsverkets ansvar, för personer som beviljats uppehållstillstånd och placeras i en hemkommun är det Arbetsförmedlingen ansvar och Arbetsförmedlingen anmäler personerna som ska genomgå kursen till

centrum för samhällsorientering. Stadens verksamheter, i detta fall Arbetsmarknadsnämnden, har därför ingen rådighet över vilka som erbjuds samhällsorientering och vilka krav som ställs på genomförandet av utbildningen.

Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsnämnden

Reservation anfördes av Johanna Sjö m.fl. (M) enligt följande.

Förslag till beslut:

1. Att bifalla motionen
2. Att därutöver anföras följande;

Arbetet med att integrera utrikes födda på arbetsmarknaden kommer att präglade arbetsmarknadspolitiken både på nationell och på kommunal nivå under lång tid framöver. Det arbete som påbörjats i Stockholms stad har sina förtjänster, men förslår inte. Efter två och ett halvt år borde det finnas resultat att redovisa och inte enbart lägga fram skisser över hur organisationen ser ut.

Det fanns redan under Alliansens styre i Stadshuset ett samarbete med näringslivet dels från Jobbtorgen för matchning dels vad gällde praktikarbeten. Det som nämns kring yrkeshögskolan och praktikplatser utan har också funnit en längre tid i olika former. När det gäller samverkan med det civila samhället startade Anna König Jerlmyr ett antal olika överenskommelser, både på lokal nivå och över hela staden, t ex när det gällde att öppna arbetsmarknaden för ensamkommande barn. Det är roligt att yrkesmentorer nämns i så positiva ordalag, då det både lyfts genom en motion från Yvonne Fernell-Ingelström och i den moderata budgeten.

Det kommer att behövas att fler går samman för att komma fram till nya lösningar, och en integrationspakt, med en gemensam ansats och en tydlig viljeförklaring är ett medel att nå dit.

Samhällsinformationen som den ser ut idag är för begränsad, dels till sin personkrets, dels till innehållet men också till kravnivån. Samhällsinformationen bör göras helt obligatorisk, så att de som ansöker om uppehållstillstånd måste visa att de gått utbildningen och tillgodogjort sig den innan ett tillstånd kan permanentas eller förlängas. Det ska vara en allsidig information som på ett mycket konkret och handfast vis tydliggör det svenska samhällets uppbyggnad och spelregler och det ska vara obligatoriskt, inte bara i den mån att en person som avstår går miste om bidrag, utan obligatorisk som i att den som vill ha uppehållstillstånd faktiskt måste fullfölja kursen med godkänt resultat.

Reservation anfördes av Gulan Avci (L) och Johan Fälldin (C) enligt följande.

Förslag till beslut:

3. Motion (2017:11) av Johanna Sjö (M) att stärka integrationspakt och obligatorisk samhällsinformation bifalls delvis.
4. Därutöver anföras följande.

En liberal integrationspolitik ger var och en de verktyg som behövs för att växa, försörja sig själv och fullt ut delta i det svenska samhället. Vi utgår ifrån varje människas potential och egna ansvar och att alla vill anstränga sig för att bli del av vårt land. Därför fokuserar vi på en arbetsmarknad som öppnas för fler, en skola som ger alla barn förutsättningar att klara kunskapsmålen och en välfungerande bostadsmarknad. Men det räcker inte. Liberal integrationspolitik handlar också om att befästa de liberala och demokratiska värderingar som präglar vårt land. Vi delar därför helt motionärens intentioner.

Precis som motionären anser vi att Stockholms stad ska initiera en integrationspakt i samverkan med näringslivet och berörda offentliga verksamheter. Fokus i en sådan ska ligga på insatser såsom mentorskap, förebilder, integration, språkkunskaper i svenska och ökade anställningar av människor med utländsk bakgrund.

Vi håller också med om att samhällsorienteringen måste förbättras och göras obligatorisk. Kunskap om hur den svenska demokratin fungerar i praktiken, liksom om de värden den bygger på, ska stå i centrum. Jämställdhet mellan kvinnor och män inklusive vikten av kvinnors och mäns lika rättigheter och skyldigheter i samhället generellt och på svensk arbetsmarknad ska betonas. Frågor om hedersrelaterat våld och förtryck ska lyftas fram. Även hbt-personers rättigheter måste behandlas och frågor om yttrandefrihet och tryckfrihet liksom andra centrala frågor för vårt demokratiska, sekulära och jämställda samhälle måste belysas.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Gustav Johansson m.fl. (M) enligt följande.

Vi reserverar oss mot beslutet till förmån för det egna förslaget att tillstyrka motionen.

Östermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Therese Carlborg m.fl. (M) och Mats Hasselgren (L) enligt följande.

Bifall till Moderaternas och Liberalernas förslag att bifalla motionen.